

Передплата

на «РУСЛАНА» вивозити:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2 з 50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 16 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о год. 6-ій пополудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 9
ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Ек-
спедиція місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зв-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 20 кр. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
15 кр. від стрічки.

Національний централізм.

В хвилі, коли найбільша частина австрійської преси занята виключно партійними своїми справами і здобує як найбільшого числа мандатів посольських, відрадно почути голос холодної і безсторонної розваги, з яким вийшла на дніх «Schlesische Zeitung». Менше о се, що голос сей виходить з табору німецьких лібералів. І в тім таборі знаходять ся прозорливі політичні мужі, котрим на серці менше лежить партійний інтерес німецький, а в більшій мірі санація невідрадних національних відносин в державі.

«Schlesische Ztg.» каже откровенно, що дійсною причиною катаклізму, в який Австрія попала, є національний централізм, що проявляє ся як у Німців австрійських, так і в коронних краях о мішаним населеню. Хоч австрійська конституція кождому австрійському народови запоручила з гори свободний національний розвій, то мимо того не подано сим народам доси свободного національного розвою, а декретовано сей розвій з гори чи то правительственними указами, чи парламентарними, случайними і перед ніким не відвільними більшостями. А чейже годі надіяти ся, щоби національні парламентарні більшости могли, чи схотіли бути справедливими для всіх, позаяк у кождого народа існує жажда до національної експанзивности у власну користь.

Се декретованє національних прав з гори через правительства або неприхильні (egoїстичні) парламентарні більшости викликало протест покривджених і не дивниця, що в австрійськім парламенті витворила ся теорія о ненарушимости права національних меншостей, що породила ся відтак в право обструкції. Лівиця німецька перша піднесла протест проти того, щоби о національних правах Німців рішала славянська більшість, а відтак взяли ся Чехи за механічну обструкцію, щоби знов себе боронити проти насилуваня із сторони Німців. Здає ся, що Німці і Чехи мали до такої обструкції повне право, бо в обох случаях розходило ся о береженє найціннішого їх добра, о національність.

Найострійші регулямини не уздоровлять парламенту. Національний мир може в Австрії вдомашнити ся лише тоді, коли всякі національні справи будуть вилучені з законодатних тіл, а поодиноким народам буде подана національна автономія. Се одинокий вихід з теперішнього хаосу і розстрою.

Се короткий зміст здорової ради, яку дає Німець австрійському правительству в нинішній критичній хвилі. Для нас ся рада не нова і ми годимось вповні на неї. В кількох статях під заголовком: «Політичні замітки» обговорили ми ширше підняту тепер незвісним автором-Німцем сю спасенну для Австрії політичну мисль. Довголітний досвід научив нас всіх, що національне питанє не зійде вже в Австрії з дневного порядку та що ні цен-

тральний парламент, ні краєві сойми не в силі зрішити єго справедливо. Трохи енергії, трохи безсторонности, трохи жертви із сторони сатурованих народів в користь Австрії, яко держави, а — був би національний спокій і економічний розвій забезпечений. Без автономії національної Австрія буде заєдно підпадати найтяжшим кризам ut facta loquuntur.

Перед виборами.

В деяких австрійських провінціях як в Стірії, на Мораві, в горішній Австрії, Зальцбургу, вже розписано вибори — всі з речинцем між 3. а 15. січня сл. р. В Галичині так само, як в Буковині і Дальмації, де обходять також свята після календаря ст. ст., речинцець виборів має бути назначеним перед 21. грудня. Дотично сего наше намісництво ще не видало урядового комунікату. Але і сторонництвом якось, бачу, не спішить ся з виборчою акцією. Недавні доповнюючі вибори до сойму вляли трохи довіря в консервативні круги против рухавки, яку підняло «Słowo polskie» зі своєю «демократичною унією». Всі міські мандати крім одного сяніцкокого випали по мисли правительства і більшости «Кола» польського, а з сільських округів скалатський припав величезною більшостю братови намісника, гр. Мечиславу Пінівському, в жидачівскім при абстиненції польських виборців вибрано з між двох руских кандидатів «уміркованого радикала і уміркованого Русина», як назвали польські часописи др. Олесницького. Польські демократи стадають ся шумними заповідями своїх кандидатур задалегідь звернути на себе увагу, хотяй всі демократичні партії польські старають ся особняком, кожда для себе, о впливи між виборцями особливо західних виборчих округів. І так подає «Słowo polskie», що в краківській міській курії на місце др. Вайгля стане з кандидатурою п. Ротер або др. Добошинський. Дальші кандидатури з сеї курії наводять д-ра Зайнфельда, д-ра Пропеда, д-ра Володим. Левицького, Жигм. Миколаєвського і Дашинського. З V. курії краківської соціялісти кандидують дотеперішнього посла Дашинського, а клерикали проф. Володим. Черкавського. З сільської курії краківської кандидовати має з людювого сторонництва др. Стеф. Миколайський або п. Вуйцік, з сторонництва «Przyjaźni» Стружинський, з стояловців Венгжин. З V-ої курії тарнівської против д-ра Вінковського клерикали кандидують кс. Жигульського, а соціялісти Сулчевського. Против п. Бойка має кандидовати кс. Вільчекевич. В Новім Санчі кандидують соціялісти з V. курії Льва Місьолка з Кракова. З округу бляського на місце Забуди кандидує кс. Стояловський Войтіха Малоху, вірта з Регулиць. В V. курії вадовицькій буде кандидовати кс. Стояловський.

В східних округах ставлять після згаданого дневника кандидатами на послів до державної ради п. Ствертню в міськім окрузі в Станиславові, а в п'ятій курії тамошного округу на місце п. Богдановича якогось соціял-демократа зі Львова. В Коломні, на місце дотеперішнього посла Трахтенберга, кандидує др. Зайнфельд, заступник директора залізниць державних зі Станиславова. З IV. курії ярославського округу має кандидувати адвокат др. Яль, бурмістр Ярослава, а з V. курії сего округу соціял-демократ Желяжевич зі Львова. З міського округу

Ярослав-Ряшів буде кандидувати дотеперішній посол, проф. Рихлік.

З рускої сторони не видко живійшої акції до слідуєчих виборів. Давна консолідація розбилася, а погубні наслідки єї для народів показують ся аж тепер. По фатальнім висліді виборів в Скалатчині, одного з найсвідоміших округів, запанувала констернація в таборі «Дѣла». Не поминув використати се «Галичанін» і навіши нашу допис із Скалатчини, додає від себе:

«Зь приведеннимъ предостереженіємъ «Руслан-а» нельзя не согласитись. По можетъ ли національно-демократическая партія не ставити радикаловъ въ кандидаты, если радикалы въ ней ведутъ верхъ? Потвержденіе «Народною Радою» кандидатуры д-ра С. Даниловича въ Скалатчинѣ велить предполагати, що «Народна Рада» и при предстоящихъ выборахъ въ державную думу будетъ ставити радикальных кандидатуръ. Священники, безъ которыхъ ніякая народная акція не можетъ имѣти успѣха и которыхъ много принадлежитъ къ руско-народной партіи, знаютъ, что имъ подобаетъ дѣлати.»

Очевидно, що «Галичанін» хоче при тім з «руско-народного» ставка пустити воду на свій кацапський млин, а замітно при сѣм, що в своїх напастях та інкєктивих не торкає нігде особи п. Романчука, який прецінь, як був оводі ініціатором небіжки давної консолідації, так тепер став хрестним батьком нової консолідації з радикалами. Чи «Галичанін» уважає б. покровителя консолідації політичним трупом, чи може радше сею силою, що може ще наново отворити єму засуву на єго кацапські лотоки?

Положенє в Китаю.

Вісти з Китаю надходять тепер дуже скупо, а причиною сего є, що застановлено усю военну акцію в провінції Чілі. Вправді заповіджено виправу до Пао-тін-фу, місцевости недалеко Тієнтіну, щоби прогнати звідтам громади Боксерів, але се буде більше демонстрація союзних, военных сил, як справдішня виправа, і здає ся, обійде ся без кровавої розправи. В сій справі доносять телеграфічно з Тієнтіну: Відділ союзних війск, зложений з 4000 людей вирушив дня 11. с. м. до Ченгайсі і Тіліє, щоби прогнати з відтам Боксерів. Марш відбуває ся в двох колюмнах, які мають оба міста заатакувати рівночасно. Відділ забрав з собою дуже багато амуніції.

Але вже не треба і оружя для руїни Китаю. Саме повстане в густо населеній країні, мобілізація китайских ватаг, занеханє щоденної праці там, де людских рук не виручує машина — стали для Китаю великим нещастєм. Знатокі краю твердять напевно, що на слідуєчу зиму грозить Китаєви великий голод. Тому то пропозиція царя, як небудь єї там толкують противники мирної політики в Китаю, остане завсєгди новим доказом єго гуманітарности. Переговори в справі вилофаня війск з Пекіна ведуть ся ще дальше. З Берлина доносять під нинішню датою, що Німеччина і Англія рішучо полишать свої війска в Пекіні. Япанія має намір оставити в Пекіні лише часть своїх війск, а Франція та Америка прилучать ся до акції Росії.

З німецької сторони роблять всякі можливі

змагання, щоби здержати Росію від сего кроку, а німецька дипломатія годить ся вже на посередництво Лігунгчана, якого дотепер уважала інтригантом і шахраєм. Як доносять, Лігунгчан вже вислав меморіал до престоло з просьбою, щоби двір вернув до Пекіна. Але рівночасно він мав вислати також письмо до віцекороля з Вучану толкуючи йому, що тяжко дораджувати дворови, аби вертав до Пекіну, бо виразною цілею держав є взяти як закладників кількох противників реакційного руху. Коли Лігунгчан дійсно вислав згаданий меморіал до престоло, а рівночасно зрадив намір держав, то поворот цїсаря до Пекіну є неімовірний. Коли знов Лігунгчан лише дораджував поворот, а не згадував о грозячій дворови небезпеченстві, уважано би его за зрадника. Китайське посольство в Вешингтоні одержало від Лігунгчана телеграму, в котрій він, повідомляючи о едикті цїсаря, поручаючим йому поїхати до Пекіну і там разом з князем Чіном вести переговори — просить держави о опіку і улекшеня в подорожи. Здає ся, що Лігунгчан вїде безпроволочно з Шангаю.

Тимчасом Японці відкрили десь в околиці Пекіна князя Чінга, сего члена цїсарської родини, який уходив завсїгда за головного прихильника Европейців, — та привели его на пів силою, на пів толкамі, до столиці, щоби там репрезентував китайське правительство. Тепер отже держави, противні опущеню Пекіна, налягають на се, щоби з князем Чінгом трактувати про дальшу судьбу Китаю, а для его оборони очевидно полишити дальше війська в столиці.

Розуміє ся, що таке висуване першого ліпшого члена цїсарської родини на заступника держави і династії є довольностію, яка може мати оправданє хіба в насилію. Тож ще не знати, як розв'яже ся ситуація. Відомо до тепер, що сї держави, що мають вицфати свої війська поробили вже всякі приготуваня до того, а з Парижа доносять нині, що поворотний марш до Тієнтіну пічне ся з настанем пануючої там тепер слоти. Standard знов доносить з Шангаю, що 60.000 китайського війська мащерує тепер на північ, вздовж каналу, щоби увільнити цїсаря, а 47.000 китайського війська має знаходитись межі Пекіном а Тієнтіном і виступити против європейських держав.

Українська інтелігенція в повістях Чайченка.

(Далі).

Але сього не можна сказати; не можна сказати, що всі, котрі видають себе за українці, — такі щирі патріоти, яким був Демид Гайденко. Як походились в велике Шевченкове (25. лютого) сьвято Деміда гості, — коли він вже був мійським лікарем, — то він почув, що розмова між ними не була цілком українська; по українськи говорив де-хто. Нині також намагались по українски балакати, але немилостиво кершували мову не можучи стулити й двох трьох фраз до путя. Та й ті, що говорили по українськи, не могли сказати й кількох фраз, не приточивши якого москалізму. «І се українські патріоти», гірко подумав Демид (На росі. 204.) Се сьвяткування Шевченкового дня у Деміда, а також нарис українського товариства в «Соняшнім проміні» сьвідчать, що між членами більшости українських товариств істніє нелад, непорозуміння. В товаристві часто бувають спірки. Ось як наприклад пройшов вечер 25. лютого, нарисованний в «Соняшнім проміні» (139): До старого українолюбця Овсієнка, зійшлись товарищі — великий день поєднав всіх. Деякі громадяне промовляли патріотично і щиро; оден з їх студент Гайденко — скінчив свою бесїду словами: «Блюдіте, да не поработієні будете». Хоча ся щира промова не всім сподобалась, але Марко Кравченко ось-як озвався до товаришів: «Слухав я вас і серце моє раділо. Серед сих утисків, серед сього гоненя почути такі слова, се цілюща вода на серце. Але Марко не скінчив. Туж мить підскочив до него громадянин професор Човгань і крикнув з пересердя: «Як ви сьмієте казати се там, де єсть люде, що служать у міністерстві народньої освіти? А ви знаєте, що за такі розмови в нашім міністерстві не подякують». «Чудне діло», одмовив Марко: «Я служу в тому-ж міністерстві,

що й ви, і не боюсь казати се, що кажу, а ви боїтесь його слухати». Алеж Човгань заявив, що не бажає бути в товаристві, котре не сегодня, так завтра заберуть в тюрму». Враз з Човганем кинув товариство також другий член, Савчевський, котрий казав, що краще кинути «сї іграшки, бо вони небезпешні». Опісля сказав Овсієнко, що досі такого не бувало, що він бачив: «Боляи ся ми де-чого тай й боїмось; є і в нас сїмя, ради котрої іноді побереже ся, та не було досі такого поганого діла; ніхто не боляв ся виявляти свої думки серед щирих товаришів; ніхто не кидав на їх підозрюваня в зрадництві. А сьгодні стало ся те, чого двайцять девять років назад сподіватись не можна було. — Що воно за знак? «Знак се поганій», відповів Марко. «А коли хочете знати, що воно таке є, то се дочасне затемнення розумів. Бачуть люде, що сила панує, та й злякали ся: подумали, що ніколи тому пануванню кінця не буде» (Сон. промінь 139).

І розбігли ся товариші «страха ради юдейська»; зісталось тільки шістьох. Так часто буває між нашими українолюбцями, багато є між ними перекиньчиків. Часто деякі повертають туди, куди тягне більша сила і покинувши всякі ідеї поклоняють ся золотому тельцеві. В повісті «Зустріч», де Чайченко й зобразив такого українолюбця, Семена Хиленка, котрий для важки став перекиньчиком. В молоді літа він багато думав про працю на користь рідному краю, але опісля про все се забув, а став дбати про те, щоб було що їсти, пити, та якби получати більший оклад. Коли товариш його, Василь, стрінувшись з ним після кількох років, спитав про працю для народньої просвіти, про популярні книжки для народу, коло чого колись захожувався Хиленко, то він відповів: «Е братіку, ніколи про се думати, діла багато!». Як Василь став докоряти його, що він занехав усе те, що колись шанував — вклонив ся золотому тельцеві й зробивсь падлюкою, то Семен Хиленко так озвався: «Ми хитали ся, ми вагали ся і не повернули у сей бік, бо більша сила тудя тягла. А ви не хитали ся, ви твердо йшли. Чом же ви не піддержали нас, не підсилили? Не оджирили нашого погасаючого духа? Де же ваша робота? Де її наслідки й результати? Де вироблена своєрідна література, котра роздмухала би погасаючий дух усіх, хто вагаєть ся, котра еднала б усіх до купи, до одного діла». (Том I. Зустріч 124.) коли аж Василь патакнув на перешкоди з боку, то Семен сказав, що «перешкоди треба усунути й свого здобути». Тоді аж повірив він у силу й правду діла Василевого, «бо тільки те правдиве, що виходить ціле з усіх перешкод». Правду казав Хиленко. Сю правду Семенових слів почув Василь і серце його зацеміло. Алеж уся правда всеж була ще не тут. І Василь сказав Хиленкові: «Ти забувеш, що ми саме тим досі й не могли досягти нічого твердого й дужого, що між нами було дуже багато перекиньчиків» (т. I. Зустріч 125).

В повісті «Байда» бачимо перекиньчика такого, що стямив ся на своєму безпуттію і полюбив знову рідний край і його народ. Се був «столоначальник» губернаторської канцелярії — Степан Корнієнко. Він був «идрахований», бо вже помибуло шіснадцять років, як його заслано в Великоросію за те, що він вгаває за «українофільською» мрією; за сю «мрію» він сім років був під доглядом, аж поки дозволено йому взяти уряд, а з переогодом їхати до дому. Одначе Степан Корнієнко волів лишитись таки в тім городі, де жив — ему байдуже служити чи тут, чи в Харкові.

Він забув уже про колишні ідеали і став чоловіком практичним. Колиж раз стояв при вікні і впивав ся диханням весняної ночі, то почув він сьнів про Байду:

Ой не Байда мед, горілочку,
Та не день, не пічку та не годиночку.
Прийшов до його цар турецький:
Ой що ти робиш — Байдо молодецький?
— Ой по царю!

Сватай мою дочку тай йди царювати...

Але Байда не хотів промінати Україну ні на що:

Ой як крикне цар турецький
Та на свої слуги — слуги молодецькі,
Взяли Байду і звязали
Тай за ребро гаком, гаком зачіпали.

Він звав сю пісню, так часто колись її

сьпівав, так багато думав... Сеж був образ героя — з тих героїв, що сьвітять ясним сьвітом з далекої, темної минувшини на сьогочасність і підносять дух у гору. Байда не хотів промінати своєї України ні за що і муки за рідний край були йому кращі, ніж уся пишна шана й повага від чужого народу в чужій землі. І здавало ся Корнієнкові, що він сам собі зрік ся свого Бога, що він став служити мамоні, промінявши все за якусь тисячу рублів щорічної плати, що став зрадником-Бруховецьким. Йому згадальсь слова:

За шматок гнилої ковбаси
У вас хоч матір попроси,
То віддасте.

Він скрикнув несамовито, страшно й простягнув руки в перед, трохи не внав до долу. Аж ось що сьвінуло ему перед очима: ясні зорі сьвітили ся на високому небі і ему захотіло ся жити й дихати повітрям рідного краю — віддати себе на роботу батьківщині. Промінув місяць. Степан покинув усе й поїхав залізницею на південь віддати своє життя Україні і заробити прощеня (пов. Байда). Так Корнієнко, забувши про національні змагання Українців, знову стає щирим Українцем. Але треба сказати, що таких людей між Українцями дуже мало. Хто раз зрік ся товариства, той вже назад не вертаєть ся.

(Конець буде).

З політичного поля.

Чеські дневники перечать, будьто др. Пацак на зборах в Юнгбуцляві вніє резолюцію, щоби нові вибори до парламенту переводити під окликом: обструкція! Др. Пацак не був навіть на згаданих зборах.

Екзекутивний комітет лївиці має на днях зібрати ся у Відні і уложити modus procedendi при нових виборах. Кожде сторонництво раде би задержати свій стан посіданя. Договір такій був би на руку іменно німецьким лібералам, котрих мандати найбільше загрожені. «N. fr. Presse», що зразу тішила ся розв'язанем парламенту найбільше, посумніла нагло, добачаючи, що лібералїзм в Австрії загрожений дуже національними сторонництвами. Єі Пферше, Русс е tutti quanti не думають навіть кандидовати. Орган жидівських лібералів кличе проте до помочи д-ра Кербера і весь апарат урядничий.

«N. W. Tagblatt» боїть ся більшого роз'яреня через нові вибори і парікає на те, що др. Кербер, даючи три повні місяці на вибори, споможє партийні агітації. Притім підсуває сей орган Чехам мисль, будьто они за всяку ціну хотять знищити центральний парламент і на его руїнах здвигнути своє державне право.

«Linzer Volksblatt», орган д-ра Ебенгоха, хвалить правительство за розв'язане парламенту і зобов'язує ся всіми силами піддержати економічну програму д-ра Кербера. Инакше дивить ся на нові вибори клерикальна «Salzburger Chronik», орган президента д-ра Фукса. Він називає сю акцію д-ра Кербера кроком політичної розпуки. До савачії парламенту міг був шеф кабінету ужити ще багато других средств. Він не зробив сего, бо теперішнє правительство не є в собі одноцільне і не посідає ніякої провідної мисли політичної. Оно залишило мирні переговори страху ради лївиці. Розв'язувати парламент значить одно, що признати ся до безпрограмовости. Чи нові вибори злагодають національний антагонїзм? Годі надїяти ся. Чи новий парламент буде лучший від старого? Ніколи. В новім парламенті розгостить ся побіч радикалізму крайня брутальність, а ся погребє австрійську конституцію.

«Wiener Ztg.», бачучи всесторонне невдоволенє, що виявило ся по розв'язаню парламенту, старає ся успокоїти уми. Она каже: Розв'язане парламенту було першим кроком до поверненя его активности (?). Відтак доперва покаже ся, чи конституційне судно буде на стілько сильне, щоби перетривати евентуальні бурі? Треба було передовсім витягнути парламент з обструкційного багна. Проба ся була конечна. Тепер покаже ся, чи в австрійськім парламенті будуть рішати голоси, чи пупчїти? Нові вибори заряджено в тій одинокій цілі, щоби зложити «чисто-австрійський» парламент. Прави-

тельство не заангажує ся ні проти Славян, ні проти Німців.

Консервативна «Politik» удержує, що в останніх часах гр. Штірк, бар. Хлюмедський і др. Грабмайр вели сильну закулісову агітацію в напрямі, щоби не допустити до мирних переговорів з Чехами. Она зазначає, що ся трійка політичних інтригантів являла ся завжди на сцені в хвилі, коли др. Кербер допроваджував майже до згоди між Чехами а Німцями. Она мутила воду, сказавши собі, що Чехи мусять безуслівно капітулювати. (Про таку капітуляцію згадував гр. Штірк в часі засідань делегації австрійської в Пешті). Чехів заодно провоковано. Ся закулісова інтрига, піддержувана Сельом, довела до розв'язання парламенту. Зразу говорили ті панове, що лише державна рада компетентна зрешти чеське питання, а відтак не дали д-рови Керберови довести до кінця мирних переговорів з Чехами і наставляли на безпроволочне скликання парламенту. Лише законодавчою дорогою можна упорядкувати язикові справи в Австрії — казали они, а відтак наставляли на д-ра Корбера, щоби він октроював язиковий закон. Замість стояти на становищі австрійської конституції і національної рівноправности, станули ті інтриганти на становищі зеленосьвятої німецької програми. Весь хаос має своє жерело в закулісовій акції сих трех ворогів чеського народу.

Причиною, чому цар не поїде на париску виставу має бути справозданє російського амбасадора в Парижі, кн. Урусова, вислане ще на весні після димісії генераліссімуса французької армії Жамонта і генерала Делян. Націоналісти піднесли були тоді крик, що правительтво зреорганізує армію, а кн. Урусов очевидно був тої самої гадки. І тоді він вислав реляцію до царя, в якій висказав ся, що коли теперішнє правління у Франції потреває довше, то республіка не буде спосібною, бути аліантною Росії. Правительтво дезорганізує армію, найздібніших генералів примушує подавати ся до димісії, а офіцерів поневіряє. В армії проявляє ся дух невдоволення, який росте з кождим днем і стає небезпечним. Але також в інших квестіях поступованє теперішніх, французьких мужів станує фатальне. Кабінет Вальдек-Русо опирає ся головню на соціалістах і на найгіршій стопі остає з тими сторонництвами, які у всіх інших державах творять сторонництва порядку. Прецінь один з найвизначніших членів кабінету є членом соціалістичного сторонництва і завжди обставав при своїх комуністичних доктринах. При сім стані річи — скінчив кн. Урусов — не було би відповідним, щоби цар своїми відвідинами немов відзначив теперішнє правительтво сею почесністю. Тому мушу рішучо відраджувати від сего кроку.

НОВИНКИ.

— Календар. В пятницу: гр.-кат. Симеона; рим.-кат. Чесного Хреста. — В суботу: гр.-кат. Маманта, Івана; рим.-кат. Нікодема.

— Руский народний театр у Львові. В суботу дня 15. вересня: «Барон циганський» оперета Штрауса.

— Приїзд цісаря до Коросна. В середу о 6. год. рано приїхав монарх двірским поїздом до Коросна, де чверть години скорше прибула команда маневрів. В Коросні ожидали цісаря: староста Новосельський, маршалок Горайський, пралат Узарський і бурмістр Чайковський. До старости, котрий представив ся вже вчера, як також до кождого з вібраних, промовив цісар як найласкавіше кілька слів, почім о годині три чверти на сему всім на коня і поїхав зі своєю свитою в полудневім напрямі дукельским гостинцем через Коросно, дуже хорошо приетровене. На всіх улицах, головню коло майдану, зібрали ся товпи публіки і сердечно витали монарха. Підчас переїзду цісаря через місто, якась дівчинка прилякнула і подала прошенє. Монарх нахилив ся, щоби взяти письмо, але тимчасом виручив его ад'ютант. За містом скорою ходою поїхав монарх через Місце Пястове і Роги і задержав ся на горбі недалеко нафтяних законів перед Велуном. Звідтам слівдив цісар перебіг військових вправ, а опісля одїздив просторе поле маневрів і переглядав поодинокі відділи війська. О годині чверть на другу повернув монарх до Коросна, а по другій виїхав поїздом до Ясла, де на двірці дожидав его ясельський староста гр. Міхаловський.

— Торжественне отворенє вистави фантів дяківської лютерії і предметів церковної рускої

штуки і індустрії відбуде ся, як було заповіджено, в суботу 15. вересня о годині 1-ій з полудня в сали Народного Дому, на котре комітет Всесвітліїших церковних Настоятелів, Всечеснійше Духовенство, Высокоп. представителів руских Товариств і П. Т. руску публіку запрашає. За комітет: о. Танячкєвич.

— На фанти для дяківської лютерії прислали Вп. П. Т.: Товариство св. Павла 15 книжочок; Н. Н. з Словіти подушку; п. Теофіля Кульчицка молитвослов; Товариство руских женщин в Перемішли образ св. Николая і ручний хрест; о. Ядлош з Дашиді 2 образи: Воскресєнє і Вознесєнє; п. совітник Кульчицкий з Самбора хрест наїрестольний в ціні 50 корон; о. О. Пристай з Журома 4 народні молитвенники; артист-малар п. Копистинський 1 фотографію свого образу, уміщеного в церкві Народного Дому і 30 цинкодруків з тогож образу; Протоєрей Куницький з Відня 100 корон замість фанту (присланих на руки о. Буковского). За комітет: о. Танячкєвич.

— Для навіщених повенію призначило правительтво 2,750.000 корон запомоги. Часть сих грошей має ся обернути на обезпечєнє рік від виливів, а за прочу квоту закупить ся збіжа для роздачі межі найбільше потребуєщих.

— Вечерній з танцями відбудуть ся заходом «Ставиславского Бояна» в неділю дня 10. с. м. в комнатах товариства (ул. Собієского ч. 18). Стрій для пань вовняний, для панів візитовий. Вступ від особи 1 К. Початок о 8 год. вечером.

— Склад сенату львівського університету є такий: ректором кс. Йосиф Більчевський, проректором др. Володислав Абрагам; деканами: о. др. Йосиф Комарницький на відділі боголовским, др. Тадей Пілат на відділі правничім, др. Антін Марє на відділі лікарским і др. Казимир Твардовський на відділі філософ., а продеканами кс. др. Людвик Кльос, др. Станислав Гломбінський, др. Іван Прус і др. Ігнатий Закшевський; вкінці делегатами відділів: кс. др. Блажей Яшовський, др. Імануїл Махек і др. Роман Пілат.

— Справозданє зі своєї посольської діяльности здасть о. Данило Танячкєвич на зборах в Дунаєві дня 22. вересня о 11. годині перед полуднем.

— Нова школа музична. З днем 10. вересня с. р. зістала отворена музична школа п. Е. Прокеш при улиці Пекарській ч. 14. Вписи відбувають ся щоденно від год. 4-6.

— Для оцінки шкід нанесених маневрами міністерство внутрішних справ виділювало старосту в Тарнова, д-ра Дунаєвского.

— Словінське католицке віче. В Любляні почало ся в поведілок друге словінське католицке віче, на якім були присутні церковні достойники і крайвий президент бар. Гайм. По окликах «живію» в честь цісаря і папи римского приступлено до парад. Ухвалено численні резолюції щодо шкільництва, стану рільничого, робітничого, ерціальної квестії, штуки, літератури, дневникарства і партійної організації. Вечером відбув ся похід зі смолоскипами, а перед домом крайвого президента устроєно серенаду.

В тім самім часі перед єпископскою палатою устроєно демонстрації, вимірені проти католицкого віча. Численні товпи демонстрантів вносили оклики «живію» в честь провідників народного сторонництва, а головню бурмістра Грїбара, який не прийняв запросин на католицке віче. Демонстрантів розігнала поліція. — Віче веде паради дальше.

— Віче познанських Поляків для запротестованя проти виданого розпорядженя міністерства, після якого викладовим язиком на годинах релігії в пародних школах в Познанщині має бути німецький язик, відбуло ся в суботу, дня 8. с. м. На вічу ухвалено відповідний протест і вислано в тій справі депутацію до архієпископа Стаблевского.

— Убийство. В Чинках під Львовом посварили ся оноді селяни Людвик Янковський і Іван Лецик. Янковський так розсердив ся, що пхнув свого противника небезпечно ножем. — На то надбїг Лецикови на поміч Людвик Перина, а Янковський пробив его ножем в груди з такою силою, що той відразу повалив ся неживий на землю. Янковского арештовано і відвезено до арешту у Винниках, а Лецикови грозить велика небезпечність з причини глибокої рани в череві.

— Нові 20-коронові банкноти, що відуть в обіг дня 20. с. м., є 135 мм. довгі і 90 мм. широкі. Нові банкноти печатані без ніяких водних знаків; на одній стороні містить ся текст німецький, а на другій угорський. Крім двох фігур жіночих голов, що представляють Австрію і Угорщану, які поміщено по обох сторонах банкнота, придано ще інші приокраси. На стороні німецького тексту подано вартість банкнота також в вісьмох різних мовах краєвих, а межі ними також в рускій. Банкнот є підписаний губернатором австро-угорского банку, Біліньским, одним членом генеральної ради і генеральним секретаром банку.

— Німецька правопись. У Німців тепер в правописі такий хаос, якого ще ніодин нарід не

знавав. У них є три головні роди правописей урядових, (Німці сьміють ся і називають їх ц. або к. або п. к. урядово концєсіонованими) а іменно: є пруска, баварска і австрійска правопись урядова; поза ними є правопись не урядова або приватна, котрої держать ся переважно часописи, а межі ними знов є правопись берлінська, відєнська, франкфуртска, гамбургска і т. д. Всім же конєць хотїла зробити свого часу правопись т. зв. фонетична (проф. Фріке в Бон), котра лиш тому не удержала ся, що стрїтила опір у канцлера німецького кн. Бісмарка, котрий завів був свою власну т. зв. бісмарківську. Німці вже давно стремлять до улїшеня своєї правописи, а що того ще не осягнули зовсім, то просто з тої причини, що у них не таке множество анальфабетів як у нас.

— «Ъ» пропало. «Новое Время» в рубриці «дрібні вїсти про події» завело таку зміну в правописі, що опускає твердий знак. Є се початком введеня в цілій часописи фонетичної правописи.

— Ц. к. Дирекция залїзниць державних оповіщує:

Розклад їзди на залїзници льокальній Львів — Клепарів — Янів, обовязуючий тепер до 15. вересня с. р. позістає в часті важним аж до 30. вересня с. р. і в тім часі будуть переходити там поїзди мішані ч. 3251, 3252, 3254, 3255, 3258 і 3259 щоденно. Від 1. жовтня с. р. аж до 1. цвїтня 1901 обмежить ся рух на тій залїзници виключно тільки на поїзди мішані ч. 3251, 3252, 3253 і 3254. Розклад їзди повиспих поїздів є заміщений в обовязуючім від 1. мая с. р. пляні таб. V. б.

Посмертна + оповістка.

— Петро Янович, емер. ад'юнкт подагковий, упокоїв ся у Львові дня 9. с. м. в 79. році життя. В. с. п.!

Телеграми.

Берно (моравске), 13. вересня. Др. Жачек запевнював на зборах виборців, що Чехи в будучій сесії абсолютно не змінять своєї тактики та що не допустять до заведеня німецького язика як державного.

Відєнь, 13. серпня. В Леопольдштат на християнсько-соціальных зборах оповідав б. пос. Бельоглявек, що др. Кербер мав висказати ся до него так: Хочемо ще раз апелювати до австрійських виборців. Тепер рішуть ся квестія, чи виборці хотять мати конституційний парламент, чи ні. В другім случаю порадимо собі інакше.

Букарешт, 13. вересня. Румунське правительтво мало поручити своему заступникови в Софії, аби на случай невивповненя всіх жадаць Румунії болгарским правительством — він зажадав своїх пашпортів і виїхав з Болгарії.

Мадрит, 13. вересня. В Ст. Себастьян арештовано анархіста, прибулого з Америки, а знайдєні при нім папері вказують, що істнує заговор на одного з європейських монархів.

Париж, 13. вересня. Після деяких дневників арештований в Ст. Себастьян анархіст мав виконати замах на президента Любета.

Будапешт, 13. вересня. Перекий шах поїде звідси до Царгорода зложити візиту султанови.

Льондон, 13. вересня. Бюро Райтера доносить з Пекіна під д. 4. с. м., що князь Чінг мав стрічу з Гартон. Конференція задержана в тісній тайні. Цісарєва вдова має находитись в Кальган.

Франкфурт, 13. вересня. Після донесєня Frankf. Ztg. з Шантунгу, Боксери злучили ся з організацією Великого ножа. Іде поголоска, що китайські війська звели битву з Боксерами на північ від Кіянґсу і понесли великий погром.

Льондон, 13. вересня. Бюро Райтера доносить, що Крієр прибув вчера до Лявренцо.

Надісланє.

Лічниця д-ра А. Тарнавского в Косові за Коломиєю

отворена до кінця жовтня.

Средства: ліченє водою і інші фізикально-дієтичні на спосіб д-ра Лямана.

Малий фейлетон.

ПОЧИНОК.

(Вітмки з довшого оповідання)
Богдана Лепкого.

(Далі).

На мене так, якби з иньшого сьвіта вітром подуло. На гадку стають рідні сторони, рідне село, рідні люди і так мені жалісно робить ся на душі, що я не тільки порадив би, але і сорочку здійняв би з себе і поділив би ся з вами.

Починок глянув і стуманів до остатка. Чисто Пан Біг післав ему ангела-хранителя, тай годі.

Тимчасом дійшли вони до якоїсь великої площі, з котрої на всі сторони розбігали ся вулиці як проміні зьвізди! По самій середині стояло щось дивне з каменя. Якась ніби фігура, але хреста не було. Якісь люди, змії, всяка всячина, як живе, а лиш закляте так, що з місця рушити ся не може. Починок подивив ся та лиш зітхнув.

— То Пратерштерн, ми ту почекаємо, надіде віз та забере нас до дому — сказав панок.

Стали біля тої фігури та дожидали фіри. А ту тимчасом таких возів, таких повозів, що крий го сїла Божа. Аж в голові роїть ся, аж

в очах потемніло. Починок сам не знав, що з ним сталось, де він є, що его ту занесло, що він ту робить? Єму навіть на гадку приходило, що то може сон а не ява. А може то не він, не Починок? Може на него яка відміна зайшла? Але де там! Глянув на себе, та сама куртина, що на ню стара вовну прала, а кулявий Стецько шив через дві доби та вишивав червоною і зеленою заполочею, ті самі чоботи, що лишили ся по покійнім сиві, так видно, що то він сам, Починок.

Не знаючи, що казати, став та дивив ся без памяти перед себе, не думаючи о нічім.

— Ходіть газдо, — ходіть скоро — то наш віз — сїпнув его за руку панок опікун та потягнув за собою до трамваю і завіз до якогось великого дому. Обя они вилізли, а віз поїхав дальше. По сходах, по сходах видрапались десь дуже високо, мабуть до четвертих вікон і ввійшли до невеличкої хати. В хаті ударив їх запах цибулі і риби. Якась жінка пузата вийшла їм на зустріч. Лиш глянула на них і зрозуміла все. Починок хотів її цілувати в руку, але вона не дозволила і впровадила їх до комнати. Сейчас постирала запаскою крісло і просила гостя сідати. Починок єї не зрозумів, бо шварготіла по ні-

мецьки, так як жида в місті, але сїв помімо того, бо дуже его ноги боліли.

— То моя жінка — пояснював панок — вона дуже любить і міцно поважає моїх гостей. Вона нам зараз подасть щось їсти, бо ви певно дуже голодні.

— Не треба, не треба — відпрошував ся старенький. — Я ще маю трохи хліба та сира, то буде з мене. По що заходити ся для хлопа.

— Що хлопа, що то значить хлопа? Пан Біг позволить, ваша правда буде горою. А тоді ви пан, не хлоп. І ліс ваш, і поле ваше, і кошта вам повернуть. Все те, що ви видали, як їхали до Відня, то хто гадаєте покрие? Скарб, скарб, газдо, сипне пару десятків, кобим так здоров, що пару десятків! Сто ринських мало, зобачите.

Починкови на таку ворожбу аж очи засьвітлюлись.

— Ой дав би Пан Біг, — казав він зітхаючи; кільки вона мене коштує, то страх!

І хотів зраховувати всі кошта від самого початку процесу вчисляючи марки, штемплі, дарунки шсарям, оплати возним, гонорар адвокатуви, не поминаючи відшкодованя за чоботи, котрі за час процесу давав два рази золувати, а те-

пер вони лежать непридатні. Добре що по сині остали ся нові шкалові. Все хотів Починок счислювати як найточнійше при помочи памяти і палців, але панок мабуть перевиждуючи, що ту заносить ся на довгі арифметичні вирази, перервав єму нагло, повертаючи бесіду в иньший бік.

— Добре, щосьте прїїхали до Відня. Там вас були би скривдили, а ще лїпше, щосьте мене здибали. Ту все по німецьки. Без мене були бсьте собі ради не дали. Дякуйте Богу, щосьте натрафили на мене. Я саме нині мсьлю собі: вийду на дворець; щось ніби мене тягнуло. Приходжу, дивлю ся, поїзд стоїть, аж ту і ви, а в мене якби дух вступив. Кажу вам, якби з пньшого сьвіта вітер повїяв. Он як то прикро за своїми людьми, як прикро, ви того не знаєте і дай вам Боже, щобиьте не знали! Дай вам Боже!

Ту сердечному панкови знов зібрало ся на жалощі, і він став підтягати носом, та на щастє жінка внесла страву і всі забрали ся до їди.

(Д. б.)

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень „ДНЪСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впресв. Митроп. і Пресв. Еп. Ординариатам всіх трех єпархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскє знаряди, збіжє в зерні і соломі, сїно в стєгах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вносить:

Фонд резервовий	245.814	кор.	52	сот.	} 486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480	"	—	"	
" специяльна	1.684	"	80	"	
Фонд основний	72.000	"	—	"	
" емеритальний	18.166	"	60	"	

Тарифи «Двѣстра» дуже умірковані, услїва обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроблемно. До кінця 1899 року вивосили виплачені шкоди 1,669.565 кор. 38 сот. Поліси «Двѣстра» приймає Банк краєвий і Каси ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Святині, Городенці, Терєбовлі і Заліщиках при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через «Днѣстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услїва, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускїм язиці. Зголошеня о удїленє агенцій в окрестностях, де нема близько агентів «Двѣстра», приймає ся. «Днѣстеръ» виплатив агентам по конець 1899 р. провізії 216.714 корон.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

Інформації і посередництво до заключення ОБЕЗПЕЧЕНЬ ЖИТЕВИХ в найкористнійших комбінаціях.

Пожалуйста для членів Тов. взаїмн. обезпеч. «Днѣстеръ» на члѣнскіх картках вносити в кассу 5/2% і 1% додатку на копїя адм.

Товариство взаїмного кредиту „ДНЪСТЕРЪ“ стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“).

удїляє позички за оплатою 5 1/2 % і 1% додатку на кошта адміністраційні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ричителїв або за інтабуляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першїм місци, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт. Сьвященники, не посїдаючі реальностей, мусять крім поруки двох ричителїв предложити єще полісу житєву; обезпечитись можна через «Днѣстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбінацій.

Згаданє Товариство приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%.

— Удїл членскій вносить 50 кор., вписовє 2 кор. —

Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Днѣстеръ».

Інформації удїляє Дирекція листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень «Днѣстеръ».

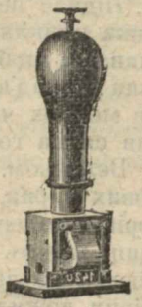
Артистичне заведеє ритовниче малярства шильдів. відливаня, таблиць, виріб печаток кавчукових і великий вибір кавчукових друкарєнь

Генрик Шапіра

Львів, ул. Коперника ч. 3 (побіч аптеки Вп. Миколая). Виконує дуже красно всілякі роботи, а іменно: печатки кавчукові і металеві для громад і урядів парохіяльних. Шильди мальовані на шклі, дереві, блясі та полотні. Всїлякі лякерования, позолочуваня хрестів. Таблиці і шильди лянї з ріжних металїв, таблиці нагробні і назви улиць, числа на доми.

Гравури на металю та дорогих камінях, печатки, штанци, відзнаки, букви, монограми, герби і гузики до упряжи та лїберїї. Марки печатковї, бляшки шпунт. для броварїв. Нумератори і стемплї на датум. Обцяги до пльомб, шальони. Краска до печаток та хемїчна краска до білизни.

Цїнники даром і франко.

Всїлякі
КУПОНИ
вильосовані
цїнні папері
виплачує без потрученя провізії або коштів
Контора вимїни
ц. к. упр. гал. акц.
БАНКУ
Гіпотечного.